

Vävarstaden Borås 1871-1890 Del 2

I Borås finner man på grund av beroendet av den internationella ekonomin och av den svenska industriella utvecklingen också en återspeglning av de allmänna konjunkturerna med högkonjunktur under 1870-talet förra del. Och ett mer oroligt ekonomiskt förlopp på 1880-talet. Den ekonomiska expansionen var emellertid så stark att den långsiktigt stabila ekonomiska tillväxten i Borås inte kunde rubbas. Borås ekonomiska utveckling under 1870- och 1880-talen trotsade därför i stort sett de konjunkturerna. Det tyder på att den underliggande expansionskraften i Borås ekonomi var stor. Händelseförloppet tvingar fram frågan om vilka faktorer som var Borås lokaliseringens fördelar. Jämfört med konkurrenten Ulricehamn kan man peka på järnvägsförbindelsen med Göteborg för transporter och möjligheten att över järnvägsnätet på ett nytt sätt nå den svenska marknaden och få en smidig fungerande avsättning. Vid en jämförelse med Alingsås måste man emellertid konstatera att också Alingsås hade järnvägsförbindelser.

Möjligheten kan man hävda att Borås hade såväl den textila handelstraditionen som järnvägsförbindelsen, medan de två andra städerna enbart kunde peka på en sådan fördel. Det har tidigare hävdats att Borås jämfört med grannstäderna var tidigt ute, när det gällde såväl industriella anläggningar genom Edvard Davies fabrik som när det gällde järnvägar genom att Borås – Herrljunga kan betraktas som Sveriges första provinsjärnväg. Det var rimligen konsekvenserna av dessa satsningar och följer av de historiska arvet som började ge resultat på 1870- och 1880-talen. Man skulle i så fall sammanfattningsvis kunna hävda att stadens satsningar på infrastrukturen tillsammans med det historiska arvet styra handeln med textila varor hade skapats ett embryo till en modern industristad, och att dessa möjligheter började förverkligas under 1870- och 1880-talen.

Industrins framväxt och fördelning på olika industrigrenar visar för Borås del på en påtagligt stor koncentration till textilindustrin. Det var en dominans som aldrig bröts under det påbörjade industriella omvandlingsskedet fram till år 1890. Det finns olika sätt att mäta denna industriella aktivitet. Det finns olika sätt att mäta denna industriella aktivitet. Två enkla mått är det samlade produktionsvärdet och antalet arbetare i industriell produktion. Det första sättet kan ge egenartade slutsatser, då insatsvarorna i vissa fall har ett högt och i andra fall ett lågt värde. Egentligen är förädlingsvärdet det intressanta måttet på en industris storlek, men särskilt för äldre tid är det svårt att räkna fram.

Del 3 kommer på fredag.